

Esther Ferrer

03.10.12 > 30.11.12

Inauguració: dimecres 3 de octubre, 20 h.

En aquesta segona exposició d'Esther Ferrer en la galeria, es presenten les maquetes dels seus projectes espacials i dibuixos de la seva sèrie el poema dels nombres primers, uns treballs que l'artista ve desenvolupant des dels anys 70 i que per primera vegada surta'n del seu estudi. Les maquetes estan realitzades amb caixes de cartró, cartró ploma, cintes d'emalatge i la gran majoria amb fils de diferents colors. Els dibuixos són esbossos, dibuixos preliminars de la seva sèrie el Poema dels nombres primers, un treball que ha dut a terme en múltiples suports. En definitiva, l'exposició mostra les anotacions del seu discurs artístic, en paraules de la pròpia artista: "mai he tingut massa interès a realitzar els meus projectes en un espai real a gran escala, si la maqueta que faig funciona l'obra està feta. Si tinc l'oportunitat de realitzar-la en un espai real, fantàstic, però si no, no passa res. Per a mi l'art és un procés, i potser pugui afirmar sense dubtar-ho que és precisament això el que m'interessa, el procés, el meu procés."¹

Parlar de l'art contra l'estètica a casa nostra no és gens banal, particularment en l'any de la desaparició d'Antoni Tàpies qui, com és sabut, va aplegar sota aquest títol alguns dels seus escrits dels inicis dels anys setanta. El gran artista català demanava compromís amb allò social i a l'hora confrontament amb allò amb que treballa l'artista, amb la matèria de la seva elecció.

Ve al punt aquest recordatori perquè Esther Ferrer és un dels exemples més potents que podem trobar en ambdós sentits ja des dels anys setanta mateix quan paral·lelament al seu treball com a *performancer* (sens dubte una de les grans en aquest terreny arreu d'Europa), treballa en el secret del seu estudi en les partitures per a les seves accions i en els projectes per a les seves instal·lacions amb la modèstia i la paciència de qui se sap creixent com a artista i com a ésser humà.

Però, quina és aquesta matèria sobre la qual Esther desenvolupa el seu projecte -ho hem de dir- polític i poètic, això és, artístic? De bell antuvi, i a la recerca d'una resposta tancada diríem que és el seu propi cos, però, ai-las, hauríem comès ja la primera errada, doncs davant de les veritables obres d'art no hi caben les respostes úniques i conclusives, tancades. No hi caben perquè el veritable artista, com ens ho adverteix també Tàpies als seus escrits, ens mostra a través de la seva obra tota una visió del món, i diríem que, gairebé, una cosmologia. I, efectivament, la matèria, el cos (també el seu propi cos) del treball d'Esther Ferrer, és tan ampli com l'univers mateix, del que n'extreu, per exemple amb els seus treballs sobre els nombres primers -dels quals en mostrem un excel·lent conjunt de dibuixos-, les pistes per endinsar-nos en la consciència que la pràctica de l'art no és una dreuera que condueix a la resposta racional a una qualsevol de les grans preguntes sinó a allò que és poètic i que ens empeny, des de la nostra sensibilitat, a posar-nos-en encara més.

Com pensar doncs el treball de l'Esther? Direm que més enllà de pensar-lo cal viure'l, i que cal viure'l des del privilegi de la seva companyia, doncs el seu treball es desplega des dels seus discursos, des de la gestualitat de les seves performance, des de les seves maquetes de fils, els seus dibuixos, fotografies, en un territori que cerca de compartir amb nosaltres, a vegades des de l'absurd, la troballa, el descobriment, un lloc al qual ja hi érem de feia temps, la vida, on l'avanç de l'art ens catapulta, contra l'estètica, al lloc al qual pertanyem tots.

Però les seves accions tampoc són mai pura casualitat. La intencionalitat en els seus gestos és sovint ben palesa. Fa més o menys trenta anys l'Esther es va posar a cosir -una acció que, en mans d'una dona artista es pot entendre com tot un gest polític-, i poc a poc amb el rigor d'un matemàtic, la paciència d'un sant, i la disciplina d'un obrer xinès, va anar "teixint" les seves maquetes, petits paranys on l'espai (el de tot l'univers, potser) queda atrapat i ens atrapa a nosaltres en l'experiència radical d'una sensibilitat extrema. Produïdes en el secret i la llibertat d'haver estat construïdes pensant en no ser mai mostrades, podem avui afirmar que, després de trenta anys, aquests treballs venen al nostre encontre amb tota la potència de la seva puresa i reclamant el nostre lloc en el gran teatre de les representacions artístiques. Com per a Penèlope ha estat llarga l'espera, però a la fi la teranyina que constitueixen ens atrapa, com a Ulisses, salvant-nos de tants cants de sirena enmig del tronador soroll del món contemporani.

Pep Agut, Octubre 2012

Esther Ferrer (Sant Sebastià, Espanya, 1937) és una de les principals performers europees des de la dècada dels 70. Reconeguda defensora de l'expressió lliure, la confrontació i el feminisme, ha actuat, com a solista i com a membre del grup ZAJ (format a 1964 /dissolt al1996), pioner de la música experimental i la performance. També ha col·laborat amb altres artistes/músics com John Cage o Tom Johnson. En la seva obra plàstica explora el temps, l'espai i el cos. Ferrer ha exposat i realitzat accions en nombroses institucions, entre les quals destaquen: MACBA (Barcelona), MNCARS (Madrid), Artium (Vitòria), Centre George Pompidou (París), Museu de Samtidskunst (Dinamarca); Statsalerie (Stuttgart); MUCA (Mèxic), Museu Nacional de Belas Arts (Rio de Janeiro); *Raven Row (Londres). Va representar a Espanya a la Biennal de Venècia del1999 i en 2008 va rebre el Premi Nacional d'Arts Plàstiques.

¹ Esther Ferrer, *Maquetas y dibujos de instalaciones 1970/2011*, EXIT publicaciones, Madrid, 2011, pag. 15